

Modul 6: Finanční a obchodní modely

Jednou z největších překážek pro návštěvy farem bývají s návštěvou spojené náklady. Mohou zahrnovat náklady na dopravu, odměnu za vzdělávací program na farmě či za občerstvení. V tomto module se dozvíte, co je potřeba vzít v úvahu a náměty, jak financování návštěvy farmy zajistit.

Jaké jsou cíle tohoto modulu?

Díl 1. Proč návštěvy farem stojí peníze? Zjistěte, jaké jsou náklady na návštěvu bio farmy s žáky a mladými lidmi - pro farmáře i pro učitele.

Díl 2. Kolik stojí moje návštěva? Zjistěte, jaké aspekty návštěvy farmy budou stát peníze, a to jak z hlediska samotné návštěvy, tak z hlediska dopravy na farmu.

Díl 3. Jak zaplatím za svou návštěvu? Najděte různé zdroje financování, které mohou být k dispozici, spolu s možnostmi ušetřit náklady a získávat peníze na zaplacení návštěvy.

Po ukončení tohoto modulu budu vědět...

1. jak porozumět všem faktorům návštěvy farmy, které budou mít dopad na farmy i na školy.
2. jak zjistit, kolik stojí návštěva biofarmy, včetně:
  - a. přepravy na farmu
  - b. nákladů na návštěvu farmy.
3. jak prozkoumat různé možnosti financování návštěvy.

Díl 1: Proč návštěvy farmy stojí peníze?

V tomto díle se dozvím, jak:

1. z pohledu farmáře porozumět, proč by návštěva vzdělávací farmy mohla stát peníze.
2. z pohledu školy pochopit, proč by návštěva vzdělávací farmy mohla stát peníze.

Úvod do tématu:

Při plánování návštěv mnoho farmářů a/nebo škol uvádí, že nedostatek finančních zdrojů je jednou z hlavních překážek udržení a rozšíření příležitostí pro vzdělávání na farmách. Vzhledem k tomu, že existuje tolik možností, jak navštívit farmu a jelikož např. doprava na farmu bývá velmi drahá, může být pro školy těžké výlet realizovat. Delší pobyty jako tři až čtyř denní se samozřejmě opět prodraží a finančně lépe vyjde jen půldenní návštěva.

Kapitola 1 - pochopení nákladů na návštěvu farmy z pohledu farmáře

S návštěvou farmy jsou vždy spojené určité náklady. Dopad nákladů souvisejících s návštěvami škol může být často pro farmu velký, protože nechťejí žádat o příliš velké peníze samotné školy. Je ale důležité, aby měli farmy své podnikání udržitelné.

Otevírání vaší farmy návštěvám ze škol, a to i jednorázově, bude mít dopad na podnikání. Pokud sečtete náklady na práci a čas strávený vedením návštěv, přidáte náklady na práci, kterou jste mohli dělat ale kvůli návštěvě nemůžete, náklady na marketingové materiály, a investice do zařízení pro vaše návštěvníky, můžete být překvapeni, o jaké peníze se jedná. Při dobrém plánování by však mělo být možné tyto náklady získat zpět nebo snížit.

Je-li pro Vás financování vážným problémem, budete muset prozkoumat možnosti dotací nebo se zamyslet nad tím, jestli by tento problém vyřešilo vstupné.

Zemědělci: porozumění nákladům na zajištění návštěv farmy

Otázky, které si můžete pokládat, když se rozhodnete farmu otevřít návštěvníkům

Tyto otázky Vás nemají odradit od nabízení vzdělávacích aktivit, ale pokud budete chtít vynaložit čas a peníze na rozvoj vzdělání na vaší farmě, stojí za to prozkoumat, zda o ně je ve vaší oblasti zájem, zda ve vašem regionu existují jiné atrakce pro školní výlety, či zda se nezaměřit na jiné cílové skupiny.

- Jaká je vaše motivace? Chci učit děti, odkud pocházejí potraviny. Chci ukázat svou práci a své pracovní místo dětem. Chci nové příležitosti. Chci posílit loajalitu zákazníků s programy pro děti.
- Přemýšlejte o tom, na koho se zaměřujete, existuje poptávka po tom, co nabízíte?
- Jaké jsou vaše potenciální cílové skupiny, budou ochotni uhradit náklady za návštěvu? Některé školy v bohatých oblastech mohou být ochotnější zaplatit, než ve znevýhodněných oblastech.
- Prozkoumejte trh, zjistěte, jaká je konkurence a kolik si účtují?

Zemědělci: porozumění nákladům na zajištění návštěv farmy

Jaké zdroje mohu využít?

Je důležité zjistit, jaké zdroje budete potřebovat k nabídce vzdělávacích návštěv. Jakmile vytvoříte seznam požadovaných zdrojů, začněte pracovat s tím, co už máte a přemýšlejte, co budete potřebovat. Některé věci, které byste měli zvážit, jsou uvedeny níže:

- Máte učebnu nebo krytou plochu k výuce nebo stravování během deštivého počasí?
- Kdo bude hostit návštěvy? Budete to dělat sami nebo zaměstnávat pedagogické pracovníky?
- Máte na místě toalety?
- Máte na místě zařízení na mytí rukou?
- Máte možnost jednoduchého a bezpečného pohybu po farmě nebo potřebujete zlepšit přístup: brány, oplocení a dokonce uvažovat o valníku pro přepravu návštěvníků?

Krátké video o nutnosti nabídnout možnost mytí rukou na farmě

Kapitola 2 – Jak porozumět nákladům za návštěvu farmy z pohledu škol

Dostat děti ven a nechat je prožít den na funkční farmě, je akce, která jim ukáže, odkud pochází jídlo, a poskytne jim příjemné zážitky a trvalé vzpomínky. Prostřednictvím dobrých vazeb s místní farmou mohou školy vytvořit pravidelný program návštěv po celý rok a ukázat žákům přírodní cykly od výsadby až po sklizeň. S výletem na farmu jsou vždy spojeny náklady, které je třeba vzít v úvahu. Dopad finančních nákladů, které jsou spojeny s návštěvami, může být často pro školu náročný, jelikož školy mívají omezený rozpočet na návštěvy a nechtějí výlety hradit z peněz od rodičů.

Školy: porozumění nákladům na návštěvu farmy

Budou výhody z návštěvy převažovat nad problémy s pokrytím nákladů?

Vzhledem k nákladům je důležité zvážit, zda návštěva farmy odpovídá vašim požadavkům na vzdělávání. Může se stát, že budete muset ospravedlnit své plány před kolegy a/nebo vedením, než začnete utrácet peníze za organizaci návštěvy. Návštěva farmy bude mít ale pro žáky, učitele a rodiče řadu výhod. Prohlídka farmy může:

- poskytnout stimulující a všestrannou venkovní učebnu
- podporovat učební osnovy s aktivitami před, během i po návštěvě
- přispívat k rozvoji sociálních a osobních dovedností dětí
- vytvořit zájem a motivaci, která může být přenesena zpět do třídy
- pomoci dětem pochopit, odkud pochází jídlo
- učit děti přímým a praktickým způsobem o důležitých tématech, včetně výživy, dobrých životních podmínkách zvířat, udržitelnosti a ochraně přírody
- umožnit fyzické cvičení
- zvýšit porozumění přírodnímu prostředí u dětí
- poskytnout dětem zkušenosti z farmy a přírody
- ukázat dětem důležitost dobrého chovu zvířat
- zavést děti k některým otázkám v oblasti zemědělství a venkova
- zvýšit povědomí o kariéře dostupné na venkově
- poskytnout dětem možnost setkat se s lidmi z různých prostředí
- umožnit dětem porozumět rizikům a jak je zvládat
- poskytnout učitelům příležitost k profesnímu rozvoji tím, že získají znalosti v oblasti zemědělství a venkova a zkušenosti s venkovním vzděláváním

Školy: porozumění nákladům na návštěvu farmy

Jaké jsou náklady na návštěvu farmy?

Aby mohla vaše škola navštívit místní bio farmu, bude muset uhradit některé náklady. Některé farmy se mohou rozhodnout, že za návštěvu nebudou účtovat poplatky, zatímco jiné budou muset. Náklady se mohou lišit farmu od farmy. Nicméně je potřeba si uvědomit, že zemědělský podnik má se zajištěním návštěvy na farmě určité náklady a ty musí pokrýt příjmy.

Kromě nákladů samotné farmy, které může farmář přenést na návštěvníky, musí škola zvážit i další aspekty návštěvy na farmě. Doporučujeme školám vytvořit seznam potřeb na zajištění návštěvy na farmě. Následně zjistěte, co již má škola k dispozici a co je potřeba zakoupit. Některé z věcí, které můžete zvážit, jsou uvedeny níže:

- Pokud pojedete se třídou na farmu několik pedagogů, bude je mít kdo zastoupit ve škole? Máme dostatek zaměstnanců, nebo budu muset zaměstnat někoho navíc?
- Je zajištěna doprava na farmu? Pokud ano, kolik to bude stát?
- Kolik dětí přijede na návštěvu? Některé farmy účtují paušální poplatek, zatímco jiné mohou účtovat poplatek za každé dítě.
- Potřebujete si koupit jakékoliv vybavení pro usnadnění návštěvy (náhradní boty pro znevýhodněné žáky, vybavení pro provádění pokusů nebo činností na farmě).
- Pokrývá pojištění školy události v průběhu návštěvy farmy?

Díl 2: Kolik mě bude stát návštěva na farmě?

V tomto díle se dozvím, jak:

1: Zjistit náklady na návštěvu farmy

2: Zjistit informace o nákladech na dopravu

Úvod do tématu:

Náklady navíc pro školy, které chtějí navštívit farmu, mohou být často překážkou. Tyto náklady jsou obvykle rozděleny do dvou kategorií - poplatky farmy za hostování návštěvy a náklady na dopravu na farmu a zpět. Náklady bohužel existují, ale vždy se musíme zamyslet nad tím, že návštěva bude pro žáky i pro nás stát za to. Také je možné najít způsoby, jak ušetřit peníze pečlivým plánováním, nebo získat peníze na zaplacení návštěvy jiným způsobem.

Kapitola 1 - Náklady na návštěvu farmy

Poplatek za návštěvu bude obvykle jedním z prvních věcí, které škola s farmou bude probírat. Některé farmy, zejména ty, které se specializují na vzdělávací návštěvy, mohou výši poplatku za návštěvu uvádět na svém webu nebo ve svých propagačních materiálech. Menší farmy nemusí mít propagační materiály, takže školy budou muset projednat cenu nákladů telefonicky nebo osobně v rámci zkušební návštěvy farmy.

Návštěvy zdarma

Některé farmy po škole nevyžadují poplatky za návštěvu. Může to být proto, že se farmář rozhodl, že jejich náklady nejsou tak vysoké. Jiné farmy rády nabízejí návštěvy zdarma, mají pocit, že je důležité, aby děti pochopily, odkud jídlo pochází. Jiné farmy mohou dostávat dotace, což znamená, že nemusí za návštěvu škole účtovat. Další možností, na kterou některé farmy přistoupí, je nabídka bezplatné pěší prohlídky s průvodcem, ale účtují si za další činnosti, jako je zajištění občerstvení nebo aktivní vzdělávací program. Možná bude moci svou třídu po farmě provést sám některý z vašich pedagogů, bez průvodce z farmy. V takovém případě byste mohli vyjednávat o bezplatné nebo levnější návštěvě.

Paušální sazba

Poplatky se budou lišit místo od místa a budou obvykle za denní návštěvu. Denní návštěva obvykle probíhá mezi 10:00 a 14:30 (což umožňuje čas na přepravu ze školy a zpět), s přestávkou na oběd 30 až 45 minut. To se liší mezi farmami, takže je vždy dobré se zeptat, co přesně poplatek zahrnuje.

Náklady na žáka

Farmy, které školy navštíví, mohou účtovat od 50 do 150 Kč za žáka v závislosti na obsahu návštěvy. Návštěvy spojené s ubytováním budou mnohem dražší, ale mohou mít větší pozitivní dopad na zkušenosti dětí, které se jich zúčastní.

Kontrolní seznam:

- Najděte vhodné farmy k návštěvě ve vaší oblasti.
- Podívejte se na webové stránky/propagační materiály, abyste zjistili, zda farma požaduje vstupné či jiné poplatky.
- Není-li k dispozici žádná webová stránka, na farmu zavolejte.
- Zeptejte se, zda je farma součástí jakéhokoli dotačního programu, který umožňuje bezplatné návštěvy.
- Zeptejte se, kolik Vás bude návštěva stát.
- Zjistěte, co je v ceně návštěvy zahrnuto.

Kapitola 2: Doprava

Pro školu, která si přeje navštívit místní bio farmu, je k dispozici řada možností dopravy.

Doprava na farmu pěšky

Doprava na místní farmu pěšky je skvělým řešením potenciálně vysokých dopravních nákladů. Pokud je vaše místní farma snadno přístupná a trasa je bezpečná, proč se nepokusit vyrazit pěšky? Některé školy zahrnují procházku do denních aktivit a využívají ji například k uměleckým aktivitám, pozorováním nebo hledáním jedlých rostlin. Mohli byste třeba požádat farmáře, aby se s vámi setkal u Vás ve škole a doprovodil Vás na farmu. Je dobré plánovat trasu společně

s farmářem a zastavovat se během cesty, aby se děti nenudily.

Veřejná doprava

Některé školy jsou ve výborné pozici k využívání veřejné dopravy. Pokud máte možnost veřejnou dopravu využít, mohli byste zjistit, jestli Váš místní systém hromadné městské dopravy nenabízí slevy pro skupiny.

Spojte se s místní střední nebo vysokou školou

Pokud jste mateřská školka nebo základní škola, mohlo by se Vám hodit, kdyby Vám střední škola ve vašem okolí zapůjčila minibus nebo řidiče. Střední a vysoké školy často vlastní několik minibusů, takže stojí za to zjistit, zda jsou ochotné jej zapůjčit.

Pronájem autobusu

Než si pronajmete autobus, přemýšlejte o velikosti skupiny, která se chystá na farmu. Je-li skupina jen malá, můžete si najmout minibus nebo menší autobus. To by mělo vyjít levněji než najímat autobus běžné velikosti. Pokud potřebujete najmout velký autobus, měli byste ho plně zaplnit.

Dalším způsobem, jak maximalizovat využití autobusu, je pokusit se skloubit dvě návštěvy do jednoho dne. Domluvte se s farmářem a autobusovou společností na plánu jedné návštěvy ráno a druhé odpoledne. V tomto případě budou návštěvy sice kratší, ale můžete na farmu dostat dvě i více tříd v jednom dni. Tohle řešení může fungovat pouze tehdy, pokud je farma relativně blízko Vaší školy.

Kontrolní seznam:

- Zjistěte, zda jsou farmy v docházkové vzdálenosti od školy, abyste ušetřili náklady na dopravu
- Zjistěte, zda na trasách veřejné dopravy existují nějaké farmy, abyste se vyhnuli nájmu autobusu
- Prozkoumejte organizace v okolí, které mohou nabídnout bezplatný mini autobus
- Objednejte autobus, který je vhodný pro velikost skupiny žáků a zjistěte, zda můžete uskutečnit více než jednu jízdu během dne
- Vyzkoušejte různé autobusové společnosti z vašeho okolí, protože ceny se mohou značně lišit

Díl 3: Jak financovat návštěvu farmy

V tomto díle se naučíme:

1: Jak získat přístup k financování návštěv farem

2: Jak může škola sama získat finance na návštěvy farmy

Úvod do tématu:

Návštěva na farmě může být pro mladého člověka životní zkušeností. Cílem pedagogů je žákům a studentům ukázat, jak farma funguje, jak se produkují potraviny a jak důležité je vybírat vhodné potraviny pro zdraví. Ovšem financování návštěv na farmě může být často problémem. Tento díl představuje několik nápadů, které mohou pomoci snížit náklady na návštěvu a dopravu na farmu.

Kapitola 1 - Jak získat přístup k financování návštěv farem

V Evropě existuje řada veřejných a soukromých programů financování, umožňující uskutečnit vzdělávací návštěvy na farmách.

Veřejné finanční zdroje

Ministerstvo zemědělství České republiky podporuje některé farmy v tom, aby umožňovali návštěvy. Jedná se o program Poznej svého farmáře, <http://poznejsevehofarmare.cz/>.

S financováním návštěvy farmy mohou pomoci také Místní akční skupiny, vyhledejte MAS ve vašem okolí a zjistěte, zda vás podpoří.

Některá ekocentra nebo ekologické vzdělávací střediska mohou mít k dispozici grant na zajištění vzdělávacích akcí na farmách.

Kapitola 1 - Jak získat přístup k financování návštěv farem

Soukromé financování - firmy

Některé firmy mají rozpočty na podporu místních komunitních skupin a škol. Zkuste zjistit prostřednictvím regionální hospodářské komory, nebo se obraťte na rodiče vašich žáků, zda nepracují ve firmě, která by byla ochotna pomoci.

Soukromé financování - podpora rodičů

Vzhledem k tomu, že vzdělávací exkurze na farmu je součástí školního vzdělávacího programu, měli by rodiče přispět na náklady spojené s dopravou nebo vzdělávacím programem.

Kontrolní seznam:

- Zjistěte, zda jsou ve vašem regionu farmy, které dostávají dotace na financování vzdělávacích programů.
- Zjistěte, zda větší firmy v okolí školy nejsou ochotny pomoci s financováním.
- Zjistěte, jestli jsou rodiče nebo sdružení rodičů ochotno za návštěvu zaplatit
- Spojte se s místními ekocentry

Kapitola 2 – Vytvořte si vlastní fondy k zaplacení za návštěvu

Třídní fond

Některé školy provozují třídní fondy, aby měly k dispozici peníze na náklady spojené s účastí žáků na kulturních, sportovních nebo vzdělávacích akcích. Do třídního fondu přispívají rodiče žáků jednou nebo několikrát za školní rok. Do třídního fondu mohou ale také putovat „výdělky“ žáků, například za „prodej“ výrobků na školních jarmarcích.

Sdružení rodičů, učitelů a přátel školy

Na většině českých škol fungují sdružení rodičů, které mohou od rodičů vybírat finanční prostředky a pomáhat škole financovat náklady, které škola nemůže pokrýt ze svého rozpočtu. Do fondu sdružení rodičů mohou opět putovat výdělky z různých akcí školy či žáků.

Školní farmářský trh

V rámci školního farmářského trhu jsou do školy pozváni místní výrobci potravin nebo zemědělci, kteří rodičům a lidem z okolí školy nabízí své výrobky a výpěstky. Sdružení rodičů jim může účtovat malý poplatek za stánek, který pak může být použit pro financování návštěv na farmách. Žáci mohou mít své vlastní stánky a nabízet produkty vypěstované na

školních zahradách nebo výrobků vyrobených v rámci pracovních činností.

